

Ảnh hưởng của siêu trắng đến tỷ suất sinh lời cổ phiếu tại Việt Nam

Nguyễn Văn Điệp⁽¹⁾

Ngày nhận bài: 09/12/2016 | Biên tập xong: 02/5/2017 | Duyệt đăng: 10/5/2017

TÓM TẮT: Mục đích của nghiên cứu là phân tích ảnh hưởng của hiện tượng siêu trắng đến tỷ suất sinh lời (TSSL) cổ phiếu tại thị trường chứng khoán Việt Nam. Bằng nguồn dữ liệu chuỗi VN-Index hàng ngày được thu thập từ Sở Giao dịch Chứng khoán TP. Hồ Chí Minh trong giai đoạn 13/3/2002-31/12/2015, trên cơ sở thực hiện ước lượng bằng các mô hình GARCH(1,1), GARCH-M(1,1) và TGARCH(1,1), kết quả nghiên cứu cho thấy, mô hình GARCH-M(1,1) là phù hợp nhất trong việc mô tả đặc điểm của TSSL cổ phiếu và hiện tượng siêu trắng có ảnh hưởng tiêu cực đến TSSL cổ phiếu. Bằng chứng thực nghiệm này hàm ý rằng, hành vi nhà đầu tư (NĐT) bị ảnh hưởng bởi tâm lý và do đó đã ảnh hưởng đến các quyết định tài chính.

TỪ KHÓA: GARCH-M(1,1), siêu trắng, hành vi nhà đầu tư, tỷ suất sinh lời cổ phiếu

1. Giới thiệu

Ý tưởng cho rằng mặt trăng ảnh hưởng đến sức khỏe và hành vi con người bắt nguồn từ thời La Mã. Từ hàng ngàn năm qua, các nhà tâm linh tin rằng, tồn tại một mối liên kết mạnh giữa cảm xúc của con người và mặt trăng. Đồng thời, ảnh hưởng của mặt trăng đến rối loạn hành vi và tâm lý của con người được gọi là “ảnh hưởng Transylvania” (Geller và Shannon, 1976, dẫn từ Radin và Rebman, 1994).

Frijda (1988) cho thấy, tâm trạng có ảnh hưởng đến hành vi của con người. Hirshleifer và Shumway (2003) nghiên cứu về tài chính hành vi, chỉ ra rằng, tâm trạng của NĐT có ảnh hưởng đến TSSL của tài sản. Hơn nữa, một số nghiên cứu chỉ ra, ảnh hưởng của thời tiết và các hiện tượng địa vật lý lên việc định giá tài sản (Floros, 2008; Floros và Tan, 2013; Borowski, 2015). Những bằng chứng này cho thấy, các NĐT có thể có các hành vi thiên lệch

khác nhau (biến động tâm trạng) khi đưa ra quyết định tài chính.

Nếu mặt trăng (giai đoạn trăng tròn) ảnh hưởng đến tâm trạng của NĐT thì có thể ảnh hưởng đến giá tài sản và do đó, TSSL của tài sản trong giai đoạn trăng tròn có thể khác với TSSL của tài sản trong giai đoạn trăng non (Yuan và ctg, 2006). Đặc biệt, các bằng chứng thực nghiệm đã cho thấy, TSSL cổ phiếu vào những ngày trăng tròn thì thấp hơn (hoặc có thể âm) so với TSSL cổ phiếu vào những ngày trăng non (Yuan và ctg, 2006; Floros, 2008; Floros và Tan, 2013; Borowski, 2015).

⁽¹⁾ Nguyễn Văn Điệp - Trường Cao đẳng Kinh tế Đối ngoại; 287 Phan Đình Phùng, Phường 15, Quận Phú Nhuận, TP. Hồ Chí Minh; Email: vandiep1302@gmail.com.